

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA**

Warszawa, dnia 12 czerwca 2003 r.

Druk nr 417

**KOMISJA
EMIGRACJI I POLAKÓW ZA
GRANICĄ**

**Pan
Longin PASTUSIAK
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Emigracji i Polaków za Granicą wnosi projekt uchwały w sprawie uczczenia pamięci wielkiego Polaka Mikołaja Kopernika, jednego z największych uczonych w historii świata.

Jednocześnie informuję, że w dalszych pracach nad tym projektem uchwały komisję reprezentować będzie senator Tadeusz Rzemykowski.

W załączeniu przekazuję projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji
Emigracji i Polaków za Granicą
(-) Tadeusz Rzemykowski

Uchwała
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia

**w sprawie uczczenia pamięci wielkiego Polaka Mikołaja Kopernika,
jednego z największych uczonych w historii świata**

W pięćset trzydziestą rocznicę urodzin i czterysta sześćdziesiątą rocznicę śmierci Mikołaja Kopernika Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża najwyższy szacunek i cześć dla tego wybitnego Polaka, jednego z największych uczonych w historii świata.

Mikołaj Kopernik, światowej sławy astronom, autor przełomowego dzieła „O obrotach sfer niebieskich”, jest tym, który „wstrzymał słońce i poruszył ziemię”.

Zasłużył się też wielce dla kraju jako wybitny matematyk, ekonomista, prawnik, lekarz i duchowny, a także obrońca zamku olsztyńskiego podczas wojny polsko-krzyżackiej.

Niech pamięć o Jego osiągnięciach trwa i będzie wzorem dla przyszłych pokoleń.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Uzasadnienie

Mikołaj Kopernik urodził się 19 lutego 1473 r. w Toruniu. Studiował nauki matematyczno-przyrodnicze w Akademii Krakowskiej (1491-1495), prawo kanoniczne na uniwersytecie w Bolonii (1496-1501) i medycynę w Padwie (1501-1503). W maju 1503 r. uzyskał doktorat z prawa kanonicznego na uniwersytecie w Ferrarze (Włochy). Studiował też astronomię u Dominika Marii Novary oraz prowadził obserwacje astronomiczne w Bolonii i Rzymie (w latach 1497-1500). Studiował również języki klasyczne oraz nauki pitagorejskie. Podczas studiów zgromadził obszerny księgozbiór, znajdujący się obecnie w bibliotece uniwersyteckiej w Uppsali. Do Polski wrócił na stałe w roku 1503. W latach 1504-1512 pracował w Lidzbarku Warmińskim jako sekretarz i medyk biskupa Watzenrodego, a później jako kanonik w katedrze we Fromborku. Od 1504 roku prowadził z fromborskiej wieży zamkowej obserwacje astronomiczne. Przez szereg lat był administratorem dóbr kapituły olsztyńskiej, a także komisarzem Warmii i generalnym administratorem diecezji warmińskiej.

W latach 1520-1521 organizował obronę zamku olsztyńskiego w wojnie polsko-krzyżackiej. Opracował projekt reformy monetarnej Prus i Korony. Przez 40 lat pełnił obowiązki lekarza kolejnych biskupów, kapituły i podległej kapitule ludności, zwalczając między innymi w 1519 roku wielką epidemię na Warmii. Największe osiągnięcia Kopernik ma w astronomii. Jest autorem teorii heliocentrycznej, która zrewolucjonizowała dotychczasową światową wiedzę z zakresu obrotu ciał niebieskich. Kopernik jest tym wielkim uczonym, który „wstrzymał słońce i poruszył ziemię”. System heliocentryczny pozwolił Kopernikowi ustalić porządek planet i proporcje ich orbit. Główne dzieło Kopernika „De revolutionibus” (O obrotach), tworzone w latach 1515-1530, a później często uzupełniane i korygowane, wydane zostało w roku 1543 pod uzupełnionym tytułem „De revolutionibus orbium coelestium” (O obrotach sfer niebieskich). Od przełomu XVI i XVII wieku system kopernikański zyskiwał w świecie coraz więcej zwolenników, a do jego rozpowszechnienia przyczynili się tak wielcy uczeni jak Galileusz i J. Kepler. Dowodem ruchu orbitalnego Ziemi, a zatem słuszności teorii Kopernika było odkrycie w 1728 roku aberracji światła przez J. Bradleya oraz doświadczenia z 1851 roku J.B.L. Foucaulta.

Mikołaj Kopernik, ośmieszany za życia przez M. Lutra i P. Melanchtona, oraz niedoceniany, a nawet krytykowany przez ówczesny Kościół katolicki, jest uznawany od blisko dwustu lat jako największy astronom w historii świata oraz niezwykle uzdolniony matematyk, ekonomista, lekarz, duchowny i administrator. Ten wielki Polak zakończył swoje twórcze i pracowite życie we Fromborku w dniu 24 maja 1543 roku.

T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u

---